

מסורת הש"ס

א) [לקמן ג, ט] גיורת
כש"ל אשכנזי לר' אבין
ג) ד"ה מורה ומעבד,
ד) [בד"ה כ"א].

מוסף רש"י

מאז שנה לכאן ולכאן.
דמלה עצמו לומר בזה
אשרה אלך, דלא שרי ר'
יהודה, דאין ברייה. דב'
ברך למח' אמרינן שנה
אמלול כי קנה עירוב לאו
דעמיה ארץ הוא אלל'
אלקין (ש"ב ר"ח) מורה
ומעבד נמי. בשלל א' חכם
אלל' אמר, וקא סלק'
דעמין השמח דאין
השמשות עדיין לא נא חכם
למורה, שעדיין היה רמוק
מן העירוב (ל"ג העיר)
שעה אלפסי פחות שמי
אמות ומשמיטה הי'
אלפסי וכנס לןן ארבעת
אלפסי על עיר זה שהמח'
עירובי ומלה דבעת החכם
ואמר א' יצא אלל' עירוב
עירובי למורה ואם לא יצא
לא לנאן ולא לנאן רביעי
בין עירי ולא יצא עירוב,
ולמחר שעת שעה למורה,
מי יאמר דבעת החכם
עירוב היה דעת החכם
ליכנס למח' ד' אלפסי של
עיר, דלמלא לא היה דבעתו
אלו ואל קנה עירוב על זה,
ור' יהודה קאמר דקני'
דאמרין הוצרכי הדינ'
לדעיה שיהי עסקין
השמשות היה דעמו לנאן
ל' (ט"ו) א': דקסי' דאין
השמשות עדיין חכם לא נא'
והוא חללסון ויטל נא'
מתשקל למורה ולמעבד
וג' ל' נא' למח' מן (י"ח)
י"ג). וכתב בא חכם.
מתמנין כתיב עסקין
שכנב זא חכם לקא קני'
העירוב אלל' לא היה ידע'
לדין בנא, ואין אלל' חכם
גריד, שכן ממה לנא'
שחכם נא יצא עירוב
קונה, ואין הדבר מלי, אלל'
גמי מילתא כשעירי למחר
שנמורה נא ומלא שקה'
עירוב המורה (חולין ד"ה).

מוסף תוספות

א) [וא"כ] אין כאן אלא
ספק ידעה שאין אנו
יודעין לאיזה רוח עומד
אבל הדרבן מבורר הוא
בעצמו לאיזה רוח יבא,
ולכי אתי למחר אין כאן
אלא גליי מלהא בעלמא.
רישא עירובין ז': ד'יה'
מ"ש. ב. היינו מורה או
מעבד והביריה היא אם
יקנה שבתה לצד החכם
או יהיה כתיב עירו. ומוקדם
היא"ש עירובין ז': ד'יה'
מורה. ג. בפרק אלו
מצאיאת (ב"מ כ"א, א),
דבעי וכמה, ור' יצחק הוא
דבעי לה כרי לומר קב
בארבע אמות וכי. מ"ש.

משילין פרק חמישי ביצה

לח.

עין משפט גד מצוה

לח א מיי פיה מהל'
י"ע הל' כ'
ל' ב מיי שם הל' טו
טו"ש ע"ש א"ת פ"י ע"א
פ"י ו'
ג' א מיי שם טו"ש ע"ש
ס"פ ו'
לח ד ה ו ז מיי שם הל'
ז טו"ש ע"ש פ"י
פ"א

רבינו הגנאל

ומקשינן עלה מ"ש לכאן
ולכאן דלא, דאין ברירה,
למורה ומעבד נמי אין
ברירה, ופריק ר' יוחנן
בעולם אין ברירה, ולמה
אם בא חכם למורה
עירובי למורה, משום
שכבר בא חכם, וחוזר
לעולם לא תיפוך, ור'
אושעיא הוא דאית ליה
ברירה, וכי אית ליה
ברירה בדרבנא אבל
בדאורייתא לית ליה. דרש
מר זוטרא הלכה כר'
אושעיא. אמר שמואל
שור של פטם ששחטו
בריי"ט הרי הוא כרגלי
כל אדם, משום דאית
ליה קלא וכל איניש
דנתיה לעלמא מאתמול.
אבל שור של רעי' (י'
כרגלי אנשי אותה העיר.
השואל כלי מחבירי מעבד
יזי"ט, א"ע"פ שלא נתנו
לא אלא ביום טוב הרי
הוא כרגלי. אבל השואל
בריי"ט הרי הוא כרגלי
המשאל, ואע"ג דרגלי
דשאל מנייה תדיר ולא
אמרין כמאן דמשאל
ליה מעירוב דמי. (ג) וכו'
ברשותא דמשאל קנו
שביהא הרי הן כרגלי
משומרי ואין השרות
לשואל (להלן) [להלן]
הכלין אלמא במקום
משומרי משאל לליך.
האשה שואלה מחברתה
תבלין גומים לעיסתה
הרי הן כרגלי שומיין.
מ"י ויהודה פוסט במים
מתני שאין בהן גמט.
אשכחיה ר' אבא לרבנן
דיבתי וקא הוו במתניתין
וקאמרו וליבטלו מיס'
ומלה לבי העיסה כי היא
הרוב. אמר להו ר' אבא

והיין זה כו'. דקא ס"ד זימנין דחכם לא עדי לאמר זין
השמשות כגון שחשקה לו בתוך התמוס שצאמו מוקס בית המדרש
או בתוך ד' אלפסי והוא מכיר אילן או גדר לטוף אלפסי למוס
שחשקה לו ואמר שציתמי תחמיו ליתול להנך משחשקה ד' אלפסי
אמות כדאמר בעירובין (דף מט:).
הלך היכה דבעת קניית עירוב לא
אחי חכם לההוא אתמלא והדר אתא
מי ימר דקנה ההוא עירוב למפרע
למלא חכם זין השמשות לא היה
דעמו לצא לכאן אי לא סמכין
אזכריה לומר הוצרך לדרת זה
היה חכם עמיד לצא וזה המנה
למקום שצא החכם היה ערובו
קונה למפרע: וא"ר יוחנן גרסינן:
וכבר נא חכם. הא דלמר רבי
יהודה אם צא חכם למורה וכי'
דעל חכם יכול להתנות ששכבר צא
קודם זין השמשות עסקין אף זה
אינו יודע לאיזה רוח צא וקאמר
לאותו רוח שצא לו היה ערובי
קונה לדאין קנייתו על ידי ברירה
אלל' קנייה הוצרך ולמחר גליי מילתא
בעלמא הוא לדרת ששמעו זה שיהיה
צו החכם קנה ערובו. ומדאלטרין
ר' יוחנן לזוקמה ששכבר צא חכם
ש"מ לית ליה ברירה ואפי' בתמוין
דרבנן: אלל' נעולם לא סיפוך.
וכי אושעיא הוא דלמר י"ש ברירה.
ודקאי' לך לטהר את הפתחים מכלן
ולהצא: בדאורייתא. כגון טומאת
מת לית ליה ברירה ודכך יצאתה
הלכה למשה מסיני כדאמר' בסוכה
(דף א.) דהלכות טומאה הכי גמירי
לו: אלל' דרבנן. כגון תמוין
אית ליה: שור של פטם. שמשות

והיין בה מ"ש לכאן ולכאן דלא דאין ברירה
מורה ומעבד נמי אין ברירה וא"ר יוחנן וכבר
בא חכם אלמא לית ליה לר' יוחנן ברירה
אלא לעולם לא תיפוך וכי לית ליה לרבי
אושעיא ברירה בדאורייתא אבל בדרבנן
אית ליה דרש מר זוטרא הלכה כרבי
אושעיא (אמר שמואל בשור של פטם הרי
הוא כרגלי כל אדם ישור של רועה הרי
הוא כרגלי אותה העיר: השואל כלי
מחבירי מעבד יזי"ט: פשיטא הלא צריכא
שלא מסרו לו אלא ביו"ט מהו דתימא
לא ברשותיה אוקמיה קמ"ל מסייע ליה
לר' יוחנן דא"ר יוחנן השואל כלי מחבירי
מעבד יזי"ט טוב אף על פי שלא נתנו
לו אלא ביו"ט הרי הוא כרגלי השואל:
וביו"ט כרגלי המשאל: פשיטא ולא צריכא
דרגיל ושאל מנייה מהו דתימא ברשותיה
קא מוקים ליה קמ"ל מימר אמר דלמא
משכח איניש אחרינא ואזיל ושאל מנייה: וכן
האשה ששאלה מחברתה: כי סליק רבי אבא
אמר יהא רעוא דאימא מלהא דתתקבל כי
סליק אשכחיה לר' יוחנן ורבי חנינא בר פפי
ור' זורא ואמרו לה ר' אבהו ור' שמעון בן פזי
ור' יצחק נפחא ויתבי וקאמרי אבא' ולבטול
מים ומלה לגבי עיסה אמר להו ר' אבא
הרי

למורה של חכם וקל להצין: ואמר רבי יוחנן ובבר בא חכם
אלמא אית ר"ה לר' יוחנן ברירה. וה"ל יצאנו ליה ידע חלוק בין
תולה דעת עצמו לתולה דעת אחרים לכאן ולכאן לא משום דמולה
דעת עצמו אלל' למורה ולמעבד דמולה דעת החכם אית ליה
ברירה וי"ל דר' יוחנן סבר דאין חלוק זין תולה דעת עצמו לתולה
דעת אחרים והוא דקאמר מ"ש היינו ר' יוחנן דקאמר הכי כזי לצא
למח' שכבר צא חכם וכי האי גונא אשכחנא (ג) (צצבא בתרא) דקאמר
וכמה אמר ר' יצחק וכו' והיינו מילתיה דר' יצחק וא"י מאי פריך
מדתימי ר' יוחנן הא ע"כ כ"ל דבעת זינן יוחנן אית ליה ברירה
לר' יהודה דסבר ליה דאין חלוק זין תולה דעת עצמו לתולה דעת
אחרים דהכי אמרינן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו: וס) דקאמר
התם מתנה אדם על שני דברים כו' ר' יהודה אומר אם היה אחד
מהם רבו ילך אחד רבו ואם היו שניהם רבותיו למקום שירצה ילך
דאית ליה ברירה וקאמר עלה בגמרא ליתא למתני' מדתימי איו ופריך
לדרבה ליתא לדאיו מקמיה מתני' דמתנה אדם על ערובו ומשני התם
משום דתניא הלוקח יין מצין הכותים פיי מקייע ליה לדתנא איו סמי
דהא מקמי תרתי כו' והקשה ר"ה התם לדרבה ליתא לדאיו וההוא
דהלוקח דלית להו ברירה משום דתנן בפרק מי שאלמו (גיטין דף
ע"ג) מה היה באתון הימים הרי היא כאשת איש לכל דבריה
ולכי מיית הוא גיטא [ויקיינן מינה דאית ליה לר"ה ברירה] ותנן נמי
בעה"ב שאמר מה שלקטו עניים היום יהא הפקר אלמא כולהו מי
מתני' אית להו ברירה לר"ה וא"כ סמי תרתי מקמי תלת ומשני
לעולם איתא לדאיו דכולהו מתניתין איירי בתולה דעת אחרים
ומשום הכא אית להו ברירה אלל' איו מייירי בתולה דעת עצמו

ואם כן לר' יוחנן דלית ליה הך חילוק על כרחק אית ליה דליתא לדאיו
משום דבעי למח' לעולם לא תיפוך הקשה קושיא קלה אע"ג דשמה לר'
לדאיו דר' יהודה לא אמרה מ"מ חד תנא מעלמא אמרה ולכן מיישך ר'
יוחנן הברייתא שכבר צא חכם כו' ואם כן פריך שפיר:
ולבטול מים ומלה לגבי עיסה. פרש"י הואיל ועיסה נפשיא ומינה
הא היא דבר שיש לו ממירין שאפי' באלף לא בטיל וי"ל דה"מ מין
במיני אלל' מין ומלה לגבי עיסה וכו' דמי לשאר איסורים דהדבר
תלוי בטעם אלל' הכא איסור תחומין תלוי בשם צעלים על החפץ
ובכאן שם צעל העיסה עליוה ואל שם צעלת המים והמלה ולכן יש
לו להתבטול אע"ג דיהיב טעמא ולא בטול בשאר איסורים ורבי
אבא מהדר להו דאין שם צעלת המים והמלה בטל מכאן כמו שאין שם
צעל הקב בטל בעשרה קצין דנפשי:
הרי

ג) רבינו שור של רעי
הוא כרגלי אותה עירוב (וי"ס)
הכי מי המפור' ז"ל כאן
והוא מלשון המקורא כמלכס'
א' ה' ועשרים בק"ר רעי.

ג) אולי כ"ל וכלי ברשותא
דשאל קני שבתה קמ"ל דהרי
קן כרגלי המשאל וכו'.

א) גי' רבינו שור של רעי
הוא כרגלי אותה עירוב (וי"ס)
הכי מי המפור' ז"ל כאן
והוא מלשון המקורא כמלכס'
א' ה' ועשרים בק"ר רעי.

הרי